

Niet-eindtermgerelateerde leerplandoelen basisonderwijs

Inhoudsopgave

1.	Vooraf	3
2.	Wiskunde	4
2.1.	Getallen, derde graad	4
2.2.	Meten, derde graad	4
2.3.	Meetkunde, derde graad	5
3.	Nederlands	5
3.1.	Schriftelijke taalvaardigheid, schrijven, communicatief schrijven, schrijven van artistiek-literaire teksten	5
4.	Mens en maatschappij (WO)	6
4.1.	Mens en maatschappij	6
4.1.1.	Ik en de groep	6
4.1.2.	Ik en de samenleving	6
4.1.3.	Ik als consument	7
4.1.4.	Ik en de media	8
4.2.	Tijd	8
4.2.1.	Dagelijkse tijd - Ordenen van de tijd	8
4.2.2.	Dagelijkse tijd - De tijd meten - de klok lezen	8
4.2.3.	Historische tijd	8
4.3.	Ruimte	9
4.3.1.	Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de werkelijke ruimte	9
4.3.2.	Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 3D (verkleinde ruimte/maquette)	9
4.3.3.	Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 2D (plattegrond, luchtfoto, satellietbeeld, kaart, globe)	9
4.3.4.	Topografische kennis	9
4.3.5.	Landschappen - Ruimtelijke ordening	9
4.3.6.	Verkeer en mobiliteit	10
5.	Wetenschappen en techniek (WO)	10
5.1.	Natuur	10
5.1.1.	Planten	10
5.1.2.	Dieren	10
5.1.3.	Het menselijk lichaam	10
5.1.4.	Niet-levende natuur	10
5.1.5.	Gezondheidseducatie	10
5.2.	Techniek	11
5.2.1.	Algemene vaardigheden en attitudes	11
5.2.2.	Techniek hanteren - Technische systemen maken	11
5.2.3.	Techniek hanteren - Technische systemen gebruiken	11
6.	Muzische vorming	11
7.	Lichamelijke opvoeding	11
7.1.	Persoonsdoelen	11
7.2.	Bewegingsdoelen	11
8.	Frans	12
8.1.	Lezen	12
8.2.	Schrijven	12

1. Vooraf

Vanaf 1 september 2015 wordt de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs gekoppeld aan het bereiken van eindtermgerelateerde leerplandoelen.

Dat heeft als gevolg dat het toekennen van getuigschriften op het einde van het schooljaar 2015-2016 enkel mag gebeuren op basis van de evaluatie van die leerplandoelen die rechtstreeks gerelateerd zijn aan eindtermen.

Wat wordt hiermee bedoeld?

In de GO!-leerplannen onderscheiden we vier types doelen:

1. De doelen die rechtstreeks te maken hebben met *te bereiken* eindtermen (het overgrote deel van de leerplandoelen binnen de leergebieden wiskunde, Nederlands, Frans, mens en maatschappij (WO), wetenschappen en techniek (WO), muzische vorming, lichamelijke opvoeding)
2. De doelen die rechtstreeks in functie staan van *na te streven* eindtermen (leren leren, sociale vaardigheden, ICT) of ontwikkelingsdoelen (voor het kleuteronderwijs)
3. De doelen die de onderwijsverstrekker (in ons geval het GO!) *bovenop* de eindtermen toevoegt en die dus tot het basisaanbod voor alle leerlingen behoren
4. De doelen die de onderwijsverstrekker (in ons geval het GO!) *bovenop* de eindtermen toevoegt en die enkel *differentieel* zijn opgevat (als eventuele differentiatie voor bepaalde leerlingen - in de leerplannen van het GO! schuin gedrukt)

Enkel de eerste soort doelen zijn bepalend voor het al dan niet toekennen van het getuigschrift basisonderwijs.

	Basisaanbod (verplicht aanbod voor alle leerlingen)	Differentieel aanbod (vrijblijvend aanbod voor een keuze aan leerlingen)	Evaluatie	Getuigschrift
1. ET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	x
2. LOET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	
3. niet-ET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	
4. differentiële/vrijblijvende leerplandoelen		x	x	

De lijst die we hieronder publiceren bevat de twee laatste type doelen (de *niet-ET-gerelateerde leerplandoelen* en de *differentiële/vrijblijvende doelen*). **Het zijn dus doelen waarvan de evaluatie niet kan meegenomen worden voor het toekennen van het getuigschrift.** In sommige gevallen zullen onderwijsleerpakketten die doelen wel meenemen in hun aanbod en ook in hun evaluatie in de derde graad, dus hiervoor is het oppassen geblazen.

De niet-ET-gerelateerde leerplandoelen (en de LOET-gerelateerde leerplandoelen) moeten verplicht aan bod komen en geëvalueerd worden, maar niet in het kader van het toekennen van het getuigschrift.

De *differentiële/vrijblijvende doelen* zijn er enkel voor bepaalde (groepen) leerlingen en dienen voor die leerlingen geëvalueerd te worden, maar 'tellen niet mee' wat betreft de getuigschriften.

In de rest van dit document worden de niet-eindtermgerelateerde leerplandoelen in een roodomrand kader weergegeven, de differentieële/vrijblijvende doelen met een lichtoranje arcering.

2. Wiskunde

2.1. Getallen, derde graad

3.1.04 De leerlingen kunnen de begrippen miljoen, miljard ... gebruiken.

3.1.09 De leerlingen kunnen het verschil aangeven tussen het Romeins notatiesysteem en ons tientallig positiestelsel.

3.1.14 De leerlingen kunnen kenmerken van deelbaarheid door 4, 25 en 100 toepassen.

3.1.21 De leerlingen kunnen breuken vereenvoudigen, in functie van verschillende bewerkingen of in functie van het meedelen van een resultaat.

3.1.26 De leerlingen kunnen de begrippen nauwkeurig en benaderd quotiënt gebruiken.

3.1.42 De leerlingen kunnen een breuk met een breuk vermenigvuldigen.

3.1.43 De leerlingen kunnen een breuk door een natuurlijk getal delen.

2.2. Meten, derde graad

3.2.03 De leerlingen kunnen een bepaalde vlakke figuur op schaal tekenen met behulp van tekenmaterieel.

3.2.06 De leerlingen zien in dat de verhouding tussen de omtrek van een schijf en de diameter constant is. Deze verhouding is het getal $\pi = 3,14\dots$

De leerlingen kunnen dit inzicht toepassen om de omtrekformule van de schijf te vinden.

3.2.07 De leerlingen kunnen de omtrek van een schijf berekenen

3.2.15 De leerlingen kunnen de omgekeerde evenredigheid tussen maat en maatgetal gebruiken zonder te meten.

3.2.18 De leerlingen kunnen begrippen opvullen die noodzakelijk zijn om de oppervlakteformules te kunnen afleiden:

- bij een parallellogram: basis en overeenkomstige hoogte;
- bij een driehoek: basis en overeenkomstige hoogte;
- bij een trapezium: kleine basis, grote basis en hoogte;
- bij een regelmatige veelhoek: de omgeschreven cirkel, het middelpunt en het apothema.

3.2.19 De leerlingen kennen en kunnen de oppervlakteformules van de volgende vlakke figuren gebruiken: parallellogram, driehoek, ruit, trapezium, regelmatige veelhoek, schijf.

3.2.20 De leerlingen kunnen een hulpmiddel om volumes te vergelijken, inschakelen.

3.2.21 De leerlingen kunnen volumes meten door: te schatten in functie van de gekozen maat: een oordeelkundig gekozen natuurlijke maat te gebruiken.

3.2.24 De leerlingen kunnen de omgekeerde evenredigheid tussen maat en maatgetal vaststellen, wanneer men eenzelfde volume meet met diverse maten.

3.2.27 De leerlingen kunnen met behulp van een waardentabel van vreemde munten een prijs in buitenlands munt, in eigen munt kunnen omzetten en omgekeerd.

3.2.32 De leerlingen kunnen de bijzondere hoeken: 45° , 90° , 135° , 180° , 225° , ... zonder graadboog op geruit papier construeren.

2.3. Meetkunde, derde graad

3.3.03 De leerlingen kunnen een hoogtelijn in een driehoek construeren.

3.3.06 De leerlingen kunnen de vierhoeken indelen naar:

- halverende diagonalen;
- loodrechte diagonalen;
- gelijke diagonalen.

De leerlingen kunnen deze eigenschappen gebruiken bij constructies.

3.3.10 De leerlingen kunnen in de verzameling van de veelhoeken de deelverzameling van de veelhoeken waarvan alle zijden gelijk zijn, bepalen.

3.3.11 De leerlingen kunnen in de verzameling van de veelhoeken de deelverzameling van de veelhoeken waarvan alle hoeken gelijk zijn, bepalen.

3.3.12 De leerlingen kunnen in de verzameling van de veelhoeken de deelverzameling van de regelmatige veelhoeken bepalen.

3.3.13 De leerlingen kunnen regelmatige veelhoeken herkennen en benoemen als een veelhoek waarvan alle hoeken en alle zijden gelijk zijn.

3.3.16 De leerlingen kunnen het begrip schijf gebruiken.

3.3.19 De leerlingen kunnen met behulp van een graadboog regelmatige veelhoeken construeren.

3.3.21 De leerlingen kennen en gebruiken bij een veelvlak de begrippen zijvlak, ribbe en hoekpunt.

3.3.22 De leerlingen kunnen de veelvlakken naar het aantal zijvlakken indelen.

3.3.23 De leerlingen kunnen de zesvlakken indelen met als criterium de soorten veelhoeken van de zijvlakken.

3.3.25 De leerlingen kunnen ontwikkelingen van balk en kubus herkennen en construeren.

3. Nederlands

3.1. Schriftelijke taalvaardigheid, schrijven, communicatief schrijven, schrijven van artistiek-literaire teksten

1.2.3.112 De leerlingen kunnen verhalen, gedichten en raadsels aanvullen.

1.2.3.113 De leerlingen kunnen korte, eenvoudige verhalen en gedichten schrijven naar analogie van voorbeelden.

1.2.3.114 De leerlingen kunnen korte, eenvoudige verhalen en gedichten schrijven.

4. Mens en maatschappij (WO)

4.1. Mens en maatschappij

4.1.1. Ik en de groep

3.1.2.3 De leerlingen kunnen met eigen voorbeelden illustreren hoe een groep tot gedragen democratische beslissingen kan komen waarbij ook rekening gehouden wordt met minderheidsstandpunten.

3.1.2.4 De leerlingen kunnen de eigen bijdrage en de eigen rol of verantwoordelijkheid in een groep/klasgroep/schoolgroep/gezin/ buurt/... omschrijven.

3.1.2.10 De leerlingen kunnen de klasregels en de schoolregels die voor hen van toepassing zijn opsommen.

3.1.2.11 De leerlingen kunnen aangeven dat er binnen de eigen groep afspraken nodig zijn.

3.1.2.12 De leerlingen kunnen afspraken maken over aspecten van het werk of het samenleven in de groep en deze vastleggen in pictogrammen of tekst.

3.1.2.13 De leerlingen kunnen met hulp van de leraar gemaakte afspraken in een groep evalueren en zo nodig verfijnen of bijstellen.

4.1.2. Ik en de samenleving

3.1.3.3 De leerlingen kunnen aangeven in welke activiteiten en klastaken ze zelf sterk en minder sterk zijn.

3.1.3.4 De leerlingen kunnen aangeven welke hun eigen talenten zijn.

3.1.3.7 De leerlingen kunnen voorbeelden opsommen van bezigheden van hen bekende volwassenen en aangeven wat de rol en het belang ervan is voor de samenleving.

3.1.3.8 De leerlingen kunnen met eigen woorden de relatie tussen beroepsbezigheden en inkomen uitleggen.

3.1.3.9 De leerlingen kunnen met eigen woorden de relatie tussen eigen voorkeuren en talenten en hun vrijetijdsbesteding uitleggen.

3.1.3.11 De leerlingen kunnen met eigen woorden de relatie tussen eigen talenten en voorkeuren en latere beroepsbezigheden uitleggen.

3.1.3.12 De leerlingen kunnen talenten opsommen van mensen die beroepen uitoefenen (in diverse beroepsgroepen).

3.1.3.13 De leerlingen kunnen met eigen woorden de relatie tussen onderwijs en latere beroepsbezigheden uitleggen.

3.1.3.21 De leerlingen kunnen met eigen woorden uitleggen wat samenwonen, huwelijk en (echt)scheiding is.

3.1.3.33 De leerlingen kunnen op een positieve manier omgaan met verschillen in levensbeschouwing.

3.1.3.36 De leerlingen kunnen illustreren met eigen voorbeelden welke mechanismen ervoor zorgen dat in de eigen (klas)groep kinderen soms uitgesloten worden.

3.1.3.39 De leerlingen kunnen verwoorden hoe je stereotypen en vooroordelen kan weerleggen.

3.1.3.50 De leerlingen kunnen met eigen voorbeelden illustreren dat migratie van alle tijden is en in elke samenleving voorkomt.

- 3.1.3.59 De leerlingen kunnen met eigen woorden omschrijven hoe de politie zorgt voor de naleving van de wetten en het gerecht inbreuken op de wetten onderzoekt, beoordeelt en bestraft.
- 3.1.3.60 De leerlingen kunnen met eigen woorden uitleggen wat belastingen zijn en waar ze voor dienen.
- 3.1.3.62 De leerlingen kunnen verwoorden in welke gemeente of stad en provincie ze wonen en tot welk gewest en gemeenschap ze behoren.
- 3.1.3.64 De leerlingen kunnen met voorbeelden illustreren hoe beslissingen van de overheden hun leven beïnvloeden.
- 3.1.3.66 De leerlingen kunnen empathie betonen n.a.v. historische en actuele feiten en problemen in de wereld waarbij aan mensen leed berokkend werd door menselijke gedragingen als uitbuiting, onverdraagzaamheid en oorlog.
- 3.1.3.67 De leerlingen kunnen bij een gebeurtenis uit het verleden of de actualiteit onderscheid maken tussen slachtoffers, daders en omstaanders (zij die laten begaan, zij die op een of andere manier meehelpen en zij die zich tegen de daders verzetten) en dit relateren aan conflicten en pestgedrag op school of in de klas.
- 3.1.3.68 De leerlingen kunnen enkele memorialen (bijv. het Fort van Breendonk, de IJzertoren, plaatselijke oorlogsmonumenten ...) en gedenkdagen (Wapenstilstand ...) relateren aan gebeurtenissen uit het verleden.
- 3.1.3.70 De leerlingen kunnen zich inleven in de leefwereld van leeftijdsgenoten in ontwikkelingslanden.
- 3.1.3.74 De leerlingen kunnen enkele voorbeelden geven van oorzaken van ongelijke welvaartverdeling op wereldvlak.
- 3.1.3.75 De leerlingen kunnen illustreren met voorbeelden dat er in een land, waar ook ter wereld, een grote verscheidenheid is aan leefwijzen naargelang de woonplaats (stad-platteland, klimaatzone), socio-economische situatie (rijk-arm), levensbeschouwing ...
- 3.1.3.76 De leerlingen kunnen vooroordelen over armoede in eigen land en in ontwikkelingslanden nuanceren.
- 3.1.3.77 De leerlingen kunnen uitleggen hoe eerlijke handel de levensomstandigheden van producenten in ontwikkelingslanden kan verbeteren.
- 3.1.3.78 De leerlingen kunnen gevoelens verwoorden n.a.v. feiten en toestanden in de wereld via het volgen van de actualiteit in de media.
- 3.1.3.80 De leerlingen kunnen eigen meningen verwoorden n.a.v. feiten en toestanden in de wereld via het volgen van de actualiteit in de media.
- 3.1.3.81 De leerlingen kunnen binnen hun mogelijkheden actiegerichte oplossingen voor problemen in de samenleving en de wereld verwoorden.
- 3.1.3.82 De leerlingen kunnen met voorbeelden uit de eigen ervaring illustreren hoe men als individu of als groep kan participeren aan solidariteitsacties en wat het nut en het effect hiervan is.

4.1.3. Ik als consument

- 3.1.4.2 De leerlingen kunnen uitleggen waar geld vandaan komt (werken) en waar geld heen gaat (uitgeven, sparen).
- 3.1.4.3 De leerlingen kunnen verschillende betalingswijzen opsommen.
- 3.1.4.4 De leerlingen kunnen globaal uitleggen wat de functie en de werking van een bank is.
- 3.1.4.5 De leerlingen kunnen uitleggen wat de begrippen sparen, lenen, rente en schuld betekenen.
- 3.1.4.6 De leerlingen kunnen uitleggen wat het nut is van sparen.

3.1.4.7 De leerlingen kunnen beredeneerd prijzen vergelijken voor een aankoop.

3.1.4.13 De leerlingen kunnen eigen kwaliteitscriteria opsommen waaraan een product moet voldoen n.a.v. een geplande aankoop.

3.1.4.14 De leerlingen kunnen beredeneerd de kwaliteit van producten vergelijken a.d.h.v. zelf opgestelde criteria (prijs, kwaliteit, duurzaamheid, gezondheid ...) n.a.v. een geplande aankoop.

4.1.4. Ik en de media

3.1.5.1 De leerlingen kunnen het onderscheid verwoorden tussen fictie en non-fictie in media.

3.1.5.2 De leerlingen kunnen met eigen voorbeelden illustreren dat in fictiefilms en computergames geweld en de gevolgen ervan anders voorgesteld worden dan in de werkelijke wereld.

3.1.5.3 De leerlingen kunnen aangeven wat je kan doen als je ongewild met schokkende beelden ... geconfronteerd wordt.

3.1.5.4 De leerlingen kunnen met eigen voorbeelden illustreren dat in de media vaak stereotypen gebruikt worden.

3.1.5.5 De leerlingen kunnen het onderscheid uitleggen tussen mediaproducten die erop gericht zijn te informeren en mediaproducten die erop gericht zijn te entertainen.

3.1.5.7 De leerlingen kunnen symptomen van verslaving aan televisie, internet en computergames bij zichzelf onderkennen.

3.1.5.9 De leerlingen kunnen met eigen voorbeelden illustreren dat de media een bepalende rol spelen m.b.t. wat wij te weten komen over de wereld.

3.1.5.11 De leerlingen kunnen enkele reclamestrategieën die gebruikt worden om kinderen aan te zetten om te consumeren met eigen woorden verklaren.

3.1.5.12 De leerlingen kunnen met voorbeelden het verschil tussen reclame en objectieve informatie uitleggen.

3.1.5.13 De leerlingen kunnen een kritische en weerbare houding innemen t.o.v. reclame.

4.2. Tijd

4.2.1. Dagelijkse tijd - Ordenen van de tijd

3.4.2.37 De leerlingen kunnen verwoorden dat hun tijdbesteding gelijkenissen maar ook verschillen vertoont met die van kinderen uit andere samenlevingen.

3.4.2.38 De leerlingen kunnen illustreren dat tijdbesteding mee bepaald wordt door normen en waarden, gebruiken, klimaat ...

4.2.2. Dagelijkse tijd - De tijd meten - de klok lezen

3.4.4.20 De leerlingen kunnen voorbeelden van culturen geven die de tijd op een andere manier meten.

4.2.3. Historische tijd

3.4.5.35 De leerlingen kunnen aangeven dat over een historisch feit verschillende interpretaties mogelijk zijn.

4.3. Ruimte

4.3.1. Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de werkelijke ruimte

3.5.3.3. De leerlingen kunnen orde houden en brengen in een beperkte ruimte (bijv. bank ordelijk houden ...).

3.5.3.4. De leerlingen kunnen orde houden en brengen in de klas (bijv. de klas opruimen ...).

3.5.3.5. De leerlingen kunnen orde houden en brengen in de school (bijv. de jassen aan de kapstok hangen ...).

3.5.3.48. De leerlingen kunnen een kaart juist richten met behulp van een kompas.

4.3.2. Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 3D (verkleinde ruimte/maquette)

Alle doelen: 3.5.4.1 tot en met 3.5.4.23.

4.3.3. Ruimtebeleving, ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid - Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 2D (plattegrond, luchtfoto, satellietbeeld, kaart, globe)

3.5.5.47. De leerlingen kunnen een op de kaart aangeduide route afleggen in de eigen gemeente.

4.3.4. Topografische kennis

3.5.7.2. De leerlingen kunnen hun adres meedelen (straat, huisnummer, gemeente/stad).

3.5.7.9. De leerlingen kunnen een belangrijke waterloop van de eigen provincie situeren op een gepaste kaart.

3.5.7.12. De leerlingen kunnen de drie gewesten benoemen en vlot situeren op een gepaste kaart (Vlaams gewest, Waals gewest, Brussels hoofdstedelijk gewest).

3.5.7.14. De leerlingen kunnen de IJzer, de Schelde en de Maas situeren op een gepaste kaart.

3.5.7.15. De leerlingen kunnen aangeven dat het water in onze streken wordt afgevoerd naar de Noordzee via een aaneenschakeling van waterlopen.

3.5.7.17. De leerlingen kunnen de buurlanden van België opsommen en vlot situeren op een kaart en hun hoofdsteden benoemen.

3.5.7.19. De leerlingen kunnen de Noordzee en de Middellandse Zee situeren op een kaart van Europa.

3.5.7.22. De leerlingen kunnen minstens volgende landen situeren op een wereldkaart: Australië, Brazilië, India, China, de Verenigde Staten, Canada, Congo, Japan en Rusland.

4.3.5. Landschappen - Ruimtelijke ordening

3.5.8.11. De leerlingen kunnen aangeven dat de ordelijke bepaaldheid restricties inhoudt over wat er in een bepaald gebied is toegelaten (bijv. bouwvoertredingen in een natuurgebied ...).

3.5.8.12. De leerlingen kunnen aangeven dat menselijke ingrepen het landschap kunnen schaden, in stand houden of bevorderen.

3.5.8.16. De leerlingen kunnen aangeven dat de hoogteligging gemeten wordt vanaf de zeespiegel.

4.3.6. Verkeer en mobiliteit

3.5.9.54 De leerlingen kunnen aangeven dat het veilig is om kort oogcontact te maken met de andere weggebruikers.

3.5.9.55 De leerlingen kunnen rekening houden met de dode hoek van wagens of vrachtwagens.

5. Wetenschappen en techniek (WO)

5.1. Natuur

5.1.1. Planten

3.2.2.11 De leerlingen kunnen aangeven dat voor de bevruchting van zaadplanten bestuiving nodig is en dat dit meestal door de wind of door insecten gebeurt.

3.2.2.12 De leerlingen kunnen aangeven dat zaadplanten zich voortplanten door middel van zaden.

3.2.2.13 De leerlingen kunnen de levenscyclus van één zaadplant beschrijven (bijv. bestuiving, groei van de vrucht, vrucht, verspreiding zaad, ontkiemen, groei ...).

3.2.2.18 De leerlingen kunnen enkele voorbeelden geven van producten en grondstoffen die afkomstig zijn van planten (ons voedsel, hout, rubber, kurk ...).

3.2.2.19 De leerlingen kunnen aangeven dat planten en zwammen soms nuttig, soms gevaarlijk zijn voor de mens (giftige planten, giftige paddenstoelen ...).

5.1.2. Dieren

3.2.3.9 De leerlingen kunnen dieren uit de hele wereld met elkaar vergelijken en classificeren: ongewervelde dieren (insecten) / gewervelde dieren (vissen, amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren).

3.2.3.11 De leerlingen kunnen voorbeelden geven van producten die afkomstig zijn van dieren (bijv. melk, wol, leder ...).

3.2.3.12 De leerlingen kunnen met voorbeelden illustreren hoe dieren soms nuttig, soms schadelijk kunnen zijn voor de mens (boerderijdieren, insecten, ongedierte ...).

5.1.3. Het menselijk lichaam

3.2.5.3 De leerlingen kunnen illustreren met enkele voorbeelden dat elke mens een aantal ontwikkelingsfases (bijv. baby, kind, volwassene, ouderling ...) doormaakt.

3.2.5.7 De leerlingen kunnen beschrijven hoe de voortplanting bij de mens verloopt: bevruchting, zwangerschap, geboorte.

3.2.5.8 De leerlingen kunnen een aantal middelen van anticonceptie opsommen: pil, condoom, sterilisatie ...

5.1.4. Niet-levende natuur

3.2.6.25 De leerlingen kunnen de kringloop van het water beschrijven.

5.1.5. Gezondheidseducatie

3.2.7.1 De leerlingen kunnen een aantal belangrijke voedingsmiddelen benoemen (bijv. groenten, fruit, brood, water, melk, vlees ...).

5.2. Techniek

5.2.1. Algemene vaardigheden en attitudes

3.3.1.1 De leerlingen kunnen bij een technisch probleem creatieve oplossingen bedenken en toelichten.

5.2.2. Techniek hanteren - Technische systemen maken

3.3.3.4 De leerlingen kunnen “de behoefte” en “het probleem” voor het maken van een technisch systeem expliciteren.

3.3.3.11 De leerlingen kunnen na evaluatie of tussentijds evalueren, op het einde van het technisch proces, het ontwerp aanpassen.

5.2.3. Techniek hanteren - Technische systemen gebruiken

3.3.4.1 De leerlingen kunnen een probleem, ontstaan vanuit een behoefte oplossen door een gepast technisch systeem correct te gebruiken.

3.3.4.4 De leerlingen kunnen aangeven hoe je het technisch systeem gebruikt.

3.3.4.8 De leerlingen kunnen onderzoeken waarom het gebruikte technisch systeem niet of onvoldoende functioneert.

3.3.4.9 De leerlingen kunnen aangeven of het gebruikte technisch systeem correct en/of voldoende onderhouden is.

6. Muzische vorming

Geen.

7. Lichamelijke opvoeding

7.1. Persoonsdoelen

6.1.2.5 De leerlingen geven het belang van het doseren van de fysieke inspanning aan.

7.2. Bewegingsdoelen

6.2.5.38 De leerlingen slingeren aan een of twee touwen en landen in evenwicht.

6.2.5.11 De leerlingen klimmen met voldoende grip en steun op een klimtouw of paal en dalen veilig af.

6.2.5.94 De leerlingen bewegen zich doelmatig voort (zwemmen) in diep water over een afstand van 50 m en voeren daarbij onderweg extra opdrachten uit: ter plaatse drijven, roteren rond verschillende lichaamsassen, drie maal ondergaan en uitademen en veranderen van zwemrichting.

8. Frans

8.1. Lezen

5D1 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau gevraagde informatie selecteren uit narratieve teksten die nog niet grondig besproken zijn, maar geen of nauwelijks nieuwe woorden of structuren bevatten en waarbij de informatie niet letterlijk in de tekst te vinden is.

5D2 De leerlingen kunnen gevraagde informatie selecteren uit informatieve teksten die langer en complexer zijn en niet bestemd zijn voor beginnende lezers.

8.2. Schrijven

5D3 De leerlingen kunnen aan de hand van willekeurig aangeboden gekende woorden niet vooraf aangeleerde zinnen reconstrueren.

5D4 De leerlingen kunnen (zonder nadruk op spellingsregels) een beperkt aantal onveranderlijke structuren en woordbeelden foutloos schrijven.